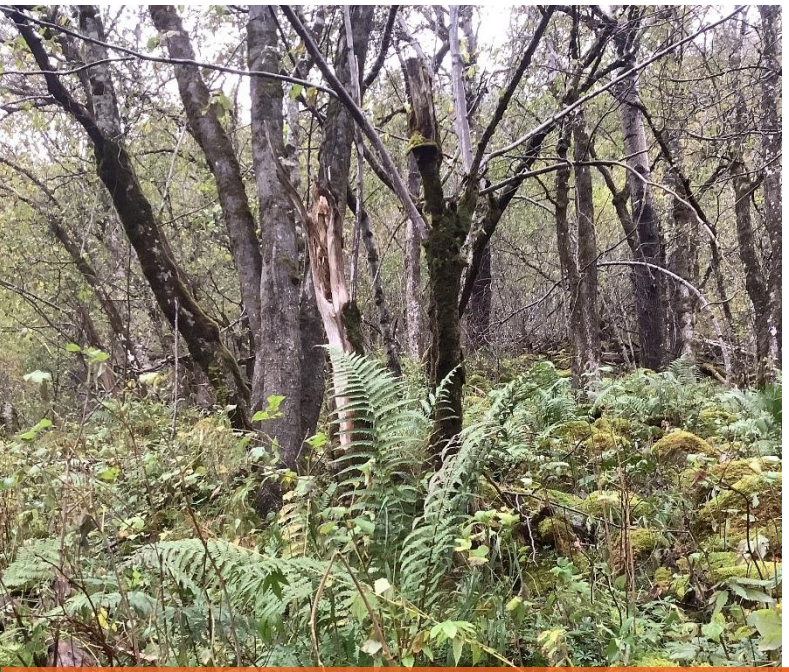
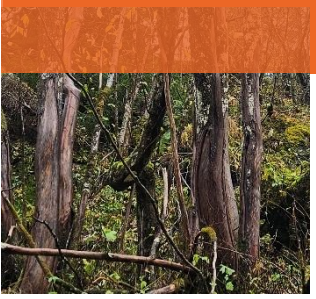
Biofokus

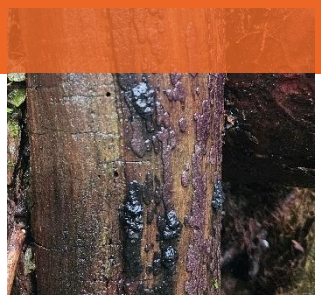
Kartlegging og statusoppdatering av safransnyltepute i Trøndelag i 2025

Solfrid Helene Lien Langmo / Alexander Nilsson, Terje Blindheim, Øivind Gammelmo, Mathilde N. Lorentzen / John Bjarne Jordal / Sara Margrete Gilberg Nyjordet / Hanne Alise Bolstad-Heien

Biofokus rapport 2026–031

Kartlegging og statusoppdatering av safransnyltepute i Trøndelag i 2025

Forfattere: Solfrid Helene Lien Langmo / Alexander Nilsson, Terje Blindheim, Øivind Gammelmo, Mathilde N. Lorentzen / John Bjarne Jordal / Sara Margrete Gilberg Nyjordet / Hanne Alise Bolstad-Heien

Publisert: 02.03.2025
Antall sider: 33 sider
Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Trøndelag

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Langmo, S. H. L., Nilsson, A. Blindheim, T., Gammelmo, Ø., Lorentzen, M. N., Jordal, J. B., Nyjordet, S. M. G. og Bolstad-Heien, H. A. 2026. Kartlegging og statusoppdatering av safransnyltepute i Trøndelag i 2025. Biofokus rapport 2026-031. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Almeskog med safransnyltepute i Herdalen, Orkland kommune / Safransnyltepute fra Herdalen, Orkland kommune / Nedbeitet alm / Safransnyltepute på almekullsopp / Kalkrik blandings-naturskog med alm, Bulandsdalen Stjørdal kommune. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo

Biofokus rapport 2026–031
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-623-8

Biofokus

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Miljøfaglig Utredning

c/o Greenhouse
Edvard Griegs vei 3A
5059 Bergen
Org.nr.: 984 494 068
post@mfu.no
www.mfu.no

Forord

Kjernesopparten safransnyltepute *Chlorostroma vestlandicum* er en sterkt truet art (EN) på Norsk rødliste for arter fra 2021 (Artsdatabanken, 2021), og er utpekt som en av 23 arter prioritert aller høyest for oppfølging fra 2021 etter Miljødirektoratets oppfølgingsplan 2021-2025 (Miljødirektoratet, 2020).

Stiftelsen Biofokus har sammen med Miljøfaglig Utredning AS og på oppdrag fra Statsforvalteren i Trøndelag videreført arbeidet med kartlegging og statusoppdatering av safransnyltepute i Trøndelag i 2025. Inge Hafstad vært vår kontaktperson hos oppdragsgiver.

Solfrid Helene Lien Langmo (Biofokus) har vært prosjektansvarlig. Mathilde Lorentzen (Miljøfaglig Utredning AS), John Bjarne Jordal (Miljøfaglig Utredning AS), Sara Margrete Gilberg Nyjordet (Miljøfaglig Utredning AS), Hanne Alise Bolstad-Heien (Miljøfaglig Utredning AS), Solfrid Helene Lien Langmo (Biofokus), Alexander Nilsson (Biofokus), Terje Blindheim (Biofokus) og Øivind Gammelmo (Biofokus) har gjennomført feltarbeid og i fellesskap utarbeidet rapporten. Rapporten er kvalitetssikret av prosjektdeltakerne i fellesskap.

En stor takk rettes til Statsforvalteren i Trøndelag v/ Inge Hafstad for et interessant prosjekt som bidrar til å øke kunnskap om naturmangfoldet i regionen og nasjonalt.

Markabygda, 2. mars 2026

Solfrid Helene Lien Langmo

Dødved av alm med safransnyltepute fra Herdalen i Orkland. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo

Sammendrag

Safransnyltepute *Chlorostroma vestlandicum* (Sterkt truet - EN) er utpekt som en av 23 arter prioritert høyest for oppfølging fra 2021 i tråd med Miljødirektoratets oppfølgingsplan trua natur 2020-2025 (Miljødirektoratet, 2020). Artens hovedutbredelse ser ut til å være i Norge, noe som gir landet et internasjonalt ansvar for ivaretakelse av arten og habitatet. Prosjektet i 2025 er en videreføring av igangsatt prosjekt fra 2022. Formålet for prosjektet har hele veie vært todelt; 1. Søk etter safransnyltepute i randsonene til de kjente forekomstene som er registrert i Trøndelag. 2. Nykartlegging i områder med potensial for forekomst av arten med utgangspunkt i arbeidet gjort tidligere (Langmo et al., 2023, 2025; Lorentzen et al., 2022).

Det meste av forarbeidet til prosjektet gjennomføres i forbindelse med utlysningen som kommer om våren, hvor arbeidet med utvalg av lokaliteter har tatt utgangspunkt rapportene fra tidligere år, sammen med kjente forekomster av alm (EN) og almekullsopp (NT) i randsonene til lokaliteter med safransnyltepute. I tillegg er Naturbase og Artskart brukt aktivt, og det samme er prosjektdeltakernes lokalkunnskap om områdene. Lokaliteter som er vurdert til å være tilstrekkelig grundig undersøkt for safransnyltepute tidligere, men uten funn, er utelukket. Feltarbeidet i 2025 er gjennomført i perioden juni til oktober. I lokaliteter med påvist safransnyltepute er det registrert en rekke parametere. Der safransnyltepute ikke er påvist, men hvor det forekommer egnet habitat er det gjennomført en vurdering av hvorfor arten ikke er påvist. I tillegg til registrering av safransnyltepute er også andre relevante signalarter/indikatorarter knyttet til både kartleggingsenheter (basert på Natur i Norge - NIN) og livsmiljøer registrert, samt øvrige rødlistearter og fremmedarter. Også forekomster av problemarter (eks. norsk gran der denne ikke forekommer naturlig) er notert, sammen med eventuelle trusler mot de enkelte almebestandene.

Totalt ble 19 lokaliteter med registrert almeskog og/eller tidligere kjente forekomster av almekullsopp undersøkt for safransnyltepute i 2025, både målrettet og tilfeldig gjennom andre prosjekter. Av disse ble arten påvist på 5 lokaliteter (13 funn), alle nær eksisterende funn. Lokalitetene med påvist safransnyltepute i 2025 ligger i Rindal, Oppdal og Orkland og Stjørdal kommune. Trøndelag har gått fra å ha to kjente lokaliteter før våre undersøkelser i 2022 begynte, til rundt 17 i 2025, og safransnylteputeprosjektene fra 2022-2025 har stått for flertallet av de nye lokalitetene. Etter prosjektet i 2025 ser vi kan si at bestandene i Trøndelag er betydelige både i nasjonal og internasjonal sammenheng, og viktige for artens overlevelse totalt sett. Trøndelag kan per nå sies å være en av de tre viktigste fylkene for arten i Norge, og slik sett har et viktig ansvar i bevaring av safransnyltepute. Funnene i Trøndelag de siste årene bekrefter at arten er sjelden, og at den finnes i skog med mye alm og med kontinuitet i død ved av alm. Samtidig er det gjerne mye almekullsopp og også kontinuitet i tilstedeværelse av denne på lokalitetene. Safransnyltepute er påvist både på stående og liggende død ved der den finnes. I de tilfellene den finnes på dødved på bakken, opptrer den ofte på greiner som ligger litt opp fra bakken, og ikke for eksponert.

I 2025 ble det kun registrert et par nye lokaliteter med safransnyltepute i dette prosjektet, dette til tross for påvist almekullsopp i de fleste undersøkte lokalitetene. Hvorfor safransnyltepute ikke er påvist i en del lokaliteter er fremdeles vanskelig å avgjøre, særlig der det er gode forekomster av både almekullsopp og dødved av alm. Prosjektet i 2025 styrker antakelsen av at ung almeskog med dårlig kontinuitet i dødved (til tross for mye nyere dødved og forekomst av almekullsopp), eller områder der dødveden er fuktig og ligger tett ned til bakken, egner seg dårlig for safransnyltepute. De siste årene

har en også blitt mer oppmerksom på almekullsoppens forvekslingsarter, inkludert arter som morfologisk kan ligne almekullsopp. En har sett flere eksempler på feilbestemmelser av arten i Artskart, noe som kan være med på å forklare manglende funn av safransnyltepute på lokaliteter hvor det tilsynelatende er registrert almekullsopp. Det vil være av interesse å fortsette arbeidet med å få bedre klarhet i hvilke økologiske faktorer som styrer artens tilstedeværelse eller fravær på lokaliteter der habitatet trolig er egnet. Uansett viser lokalitetene uten funn at safransnyltepute fortsatt er sjelden, og betydelig mer sjelden enn almekullsopp.

Antallet nyfunn gjennom prosjektene fra 2022 og fremover viser at det fortsatt er uoppdagete lokaliteter i Trøndelag. Oppfølgende undersøkelser i Trøndelag bør først og fremst fokuseres rundt områder der det er gjort funn i 2022-2025, slik som i ytre deler av Trøndelag, rundt eksisterende lokaliteter i Nærøysund, lenger øst i fylket i de store dalførene som Stjørdal, Verdal og Namdalen (inkludert Sanddøldalen), og lenger sørover mellom Trondheim og langs Gauldalsvassdraget. Det kunne også være av interesse å avklare nærmere hvor langt innover i landet arten finnes. Det er også aktuelt å søke i områder i Nordland (Bindal kommune) som henger sammen med Nærøysund samt på Fosen hvor det stedvis forekommer godt med alm.

Både safransnyltepute og andre almespesialister er i svært liten grad fanget opp gjennom andre større kartlegginger i offentlig regi i Trøndelag de siste årene, kanskje med unntak av kartlegging i forbindelse med frivillig skogvern. Nesten alle funn av safransnyltepute i Trøndelag er gjort gjennom enten dette prosjektet mellom 2022-2025, eller andre kartlegginger med høyt artsfokus. De siste års storskala kartleggingsprosjekter i offentlig regi har høye krav til fremdrift, og begrensete ressurser og fokus på artskartlegging. Erfaringsmessig gjør dette at arter som er enklere å bestemme prioriteres foran tidkrevende søk etter høyt spesialiserte arter og/eller kompliserte artsgrupper som er vanskelige å bestemme. Det er derfor viktig at miljøer med et høyt antall spesialiserte arter, et stort antall rødlistearter og/eller miljøer som er utsatt for store trusler, vies særlig oppmerksomhet i videre kartlegging, og fortrinnsvis gjennom målrettede prosjekter for søk etter arter i slike miljøer. Prosjektene i 2025 har betydelige synergieffekter gjennom registrering av andre lite kartlagte og rødlistede arter på alm og andre treslag. Eksempelvis kan det fra 2025 nevnes registreringer av arter som praktdoggnål (VU), bleik kraterlav (VU), klosterlav (NT), kystdoggnål (NT), almevedflekk (NT), bleikdoggnål (NT), almelav (NT), skrukkeøre (NT), *Rebentischia massalongoi* (tredje funn i Trøndelag), granbendellav (VU), hvithodenål (NT), gubbeskjegg (NT) og ospenålepute (VU).

Også i mange av de undersøkte lokalitetene i 2025 påvirkes almeskogen negativt av omfattende beite av storvilt, og enkelte steder står hele almebestander i fare for å utryddes. Videre er det grunn til å nevne at det er dokumentert forekomster av almesyke på Vestlandet, og det er grunn til å tro at denne kan spre seg videre nordover langs kysten med mildere klima. Ut fra dette er det grunn til å tro at den samlede belastningen på almebestandene i Trøndelag vil kunne øke i fremtiden, noe som vil kunne påvirke også levevilkårene for almekullsopp og safransnyltepute i negativ retning. Det er derfor viktig at en ved igangsettelse av tiltak for å bevare safransnyltepute og alm på enkeltlokaliteter eller i større regioner, gjennomfører grundigere undersøkelser av bestandsstatus for alm og safransnyltepute både i forkant av igangsatte tiltak, og som oppfølgende undersøkelser for å se på effektene av tiltakene.

Innhold

1 Innledning 7

1.1 Bakgrunn 7

1.2 Oppdrag og undersøkelsesområde 7

2 Metode 9

2.1 Forarbeid 9

2.2 Feltkartlegging 9

2.3 Behandling av data og prosjektets produkter 10

3 Resultater 11

3.1 Undersøkte områder med påvist safransnyltepute 11

Rindal: Almberg 13

Rindal: Svorkalia NR 15

Oppdal: Nedre Sliper 17

Orkland: Herdalen 18

Stjørdal: Bulandsdalen 20

3.2 Undersøkte områder uten safransnyltepute i 2025 22

Synergieffekter 26

4 Diskusjon 27

4.1 Status for arten i Trøndelag 27

4.2 Videre undersøkelser 30

5 Referanser 32

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Safransnyltepute *Chlorostroma vestlandicum* er utpekt som en av 23 arter prioritert høyest for oppfølging fra 2021 i tråd med Miljødirektoratets oppfølgingsplan trua natur 2020-2025 (Miljødirektoratet, 2020). Safransnyltepute har status som sterkt truet (EN) på Norsk rødliste for arter fra 2021 (Artsdatabanken, 2021).

Safransnyltepute ble oppdaget som en ny art for vitenskapen så sent som i 2011 i Eikesdalen i Møre og Romsdal (funnet av Björn Nordén og John Bjarne Jordal). Det ble de påfølgende par årene gjort mange funn fra daværende Samnanger i Hordaland i sør til Byhalla i Steinkjer i nord, før arten ble beskrevet som ny for vitenskapen (Nordén et al., 2014). Det var allerede da tydelig at arten er knyttet til død ved av alm, og at den ser ut til å vokse på almekullsopp som den antakeligvis snylter på. Kjent utbredelsesområde er bare litt utvidet etter dette, sørover med noen få forekomster i Vestfold, Agder og Akershus, og nordover til Nærøysund. jf. tidligere års undersøkelser i Trøndelag (Langmo et al., 2023, 2025; Lorentzen et al., 2022).

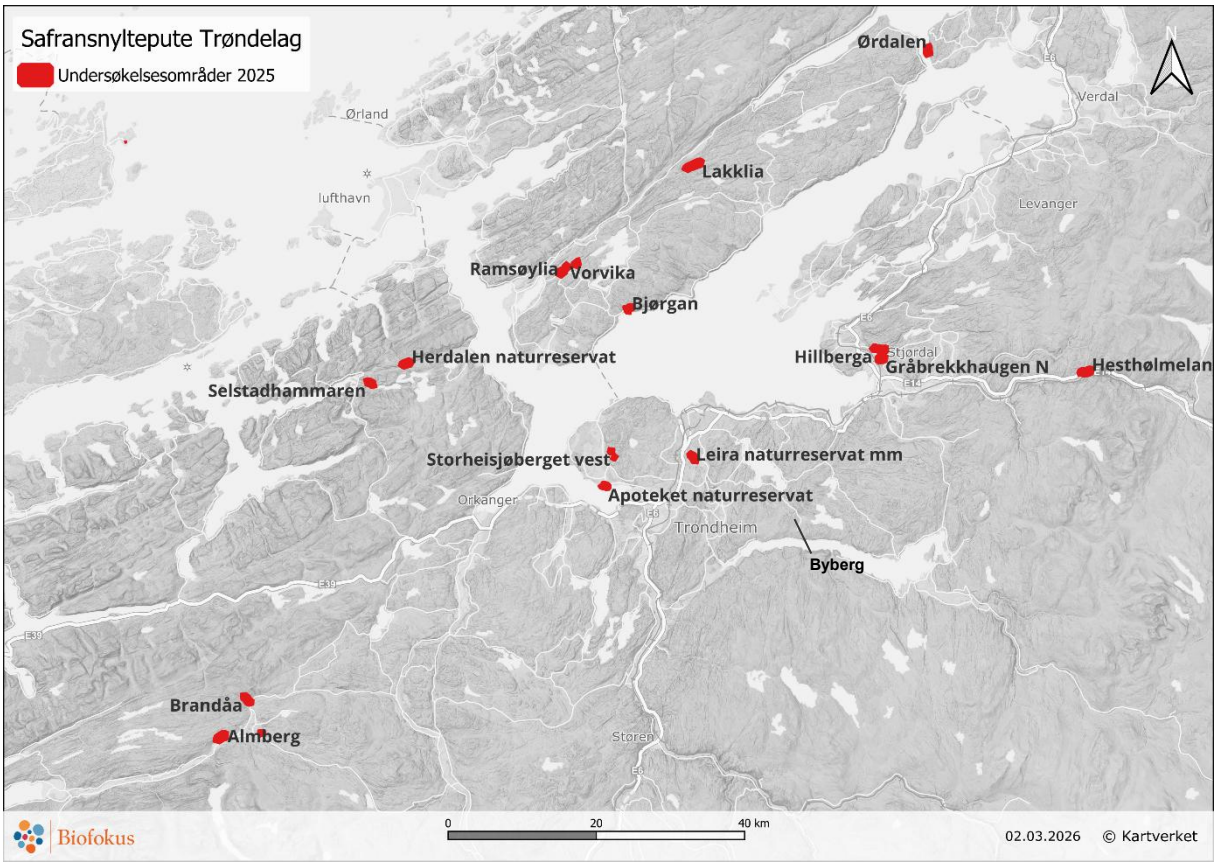
Internasjonalt er safransnyltepute fortsatt i hovedsak kjent fra Norge, det eneste unntaket utenfor landets grenser er fire funn i Russland, de fleste i St. Petersburg-området, men også ett lenger øst (GBIF, 2026; Popov et al., 2021). I 2025 fikk den også samme status på den globale rødlista (Jordal et al., 2021), med Norge som ansvarlig for den uten sammenligning største bestanden. Sannsynligvis snylter den altså på almekullsopp *Hypoxylon vogesiacum*, som også ser ut til å ha minst tre fjerdedeler av sin europeiske bestand i Norge. Almekullsopp er foreslått til den europeiske rødlista i kategori NT, og er på den globale rødlista også vurdert til kategori NT (Jordal & History), 2024). Bakgrunnen for det hele er den sterke tilbakegangen av vertstreslaget alm i hele Europa særlig på grunn av almesyken (alm er i kategori EN i Norge og CR i Sverige). Det eneste området i Europa som i dag har igjen mye grov, gammel alm i live, er i Norge, særlig Vestlandet og Midt-Norge. Safransnyltepute er dermed en av mange almetilknyttede arter som Norge har et internasjonalt forvalteransvar for, og det latinske artsepitetet «vestlandicum» er fortsatt berettiget, om vi ser litt stort på det og strekker det opp i Trøndelag.

1.2 Oppdrag og undersøkelsesområde

Prosjektet i 2025 er en videreføring av prosjektet fra 2022-2025. Formålet for prosjektet var i utgangspunktet å få en oppdatert status for de kjente forekomstene som er registrert i Trøndelag. Alle kjente forekomster ble undersøkt i 2022 og 2023 (Langmo et al., 2023). Formålet med de videre prosjektene (2024-2025) har vært:

1. Søk etter safransnyltepute i randsonene til de kjente forekomstene som er registrert i Trøndelag for å vurdere populasjonsstørrelsen for hver enkelt lokalitet.

2. Nykartlegging i områder med potensiale til forekomst av arten hvor det skal tas utgangspunkt i Langmo et al. (2025) ved utvelgelse av kartleggingsområder i Trøndelag.

Figur 1. Oversikt over alle de undersøkte områdene i 2025. Disse er for det meste konsentrert i søndre deler av fylket. Kartgrunnlag: Kartverket.

2 Metode

2.1 Forarbeid

Det meste av forarbeidet til prosjektet ble gjennomført i forbindelse med utlysningen våren 2025. Arbeidet med utvalg av lokaliteter har tatt utgangspunkt i kjente forekomster av alm (EN) og almekullsopp i randsonene til lokaliteter med safransnyltepute presentert av (Langmo et al., 2023; Lorentzen et al., 2022). Egen og andres kunnskap fra fylket ble også brukt under denne utvelgelsen, samt at Naturbase (Miljødirektoratet, 2026) og Artskart (Artsdatabanken & GBIF Norge, 2026) er brukt aktivt i søk etter kjente lokaliteter med alm og almekullsopp i randsonene til de kjente forekomstene av safransnyltepute. Lokaliteter som er vurdert å være tilstrekkelig undersøkt for safransnyltepute tidligere, men uten funn, er nedprioritert.

Ut fra dette er det valgt ut en god del antatt egnede lokaliteter spredt over store deler av Trøndelag. Det å ha et større antall lokaliteter gjør det mulig å velge lokaliteter som ligger nær andre prosjekter og/eller nær vei. Dette for å få mest ut av budsjettet. Kun et utvalg av de på forhånd utvalgte områdene er prioritert undersøkt i 2025, med fokus i søndre deler av Trøndelag. Videre er også enkelte egnede lokaliteter som en har kommet over i løpet av feltsesongen inkludert i arbeidet når dette har vært fornuftig, da mest ut fra vurderinger av potensiale for arten.

De fleste lokalitetene med tidligere kjente funn av safransnyltepute ble undersøkt for vurdering av status for arten allerede i 2022, og den siste lokaliteten i Nærøysund i 2023. For å få mest feltarbeid ut av budsjettet, samt konsentrere feltarbeidet på en måte som ga minst mulig kjøring til og mellom lokalitetene, ble det i 2025 prioritert lokaliteter fra Oppdal i sør og Inderøy i vest. Samlet sett regner en ut fra dette med å kunne få et bedre totalbilde over artens utbredelse i søndre deler av Trøndelag.

2.2 Feltkartlegging

Feltarbeidet ble gjennomført i juni til oktober 2025 av Mathilde N. Lorentzen, John Bjarne Jordal og Sara Margrete Gilberg Nyjordet (alle Miljøfaglig Utredning AS) og Solfrid Helene Lien Langmo, Terje Blindheim, Øivind Gammelmo og Alexander Nilsson (Biofokus). Arten er relativt lett å oppdage, med fruktlegemer som er relativt langlivete og kan finnes gjennom store deler av sommer og høst. Undersøkelsene ble i stor grad gjennomført i godt vær og forholdene for feltarbeidet har derfor stort sett vært gunstige.

I alle lokaliteter hvor safransnyltepute er påvist er det notert en rekke parametere:

- NiN-kartleggingsenhet basert på NiN 2
- Forekomst og mengde død ved,
- Forekomst av almekullsopp,
- Substrat for eventuelt påvist safransnyltepute,
- Status for eventuelt påvist safransnyltepute
- Påviste stadier (anamorfe og/eller teleomorfe stadier)
- Områdets undersøkelsesgrad
- Eventuelle trusler og påvirkninger

For lokaliteter der safransnyltepute ikke er påvist, men hvor det forekommer egnet habitat (funn av almekullsopp og/eller egnet dødvedsubstrat) er det gjort en vurdering av hvorfor arten ikke er påvist. I tillegg til registrering av safransnyltepute er også andre relevante signalarter/indikatorarter knyttet til både kartleggingsenheter (basert på Natur i Norge, NiN) og livsmiljøer i noe grad registrert. Ut over dette er fokus rettet aktivt mot søk etter rødlistearter basert på rødlista for arter fra 2021 (Artsdatabanken, 2021) og fremmedarter basert på Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023). Også aktuelle problemarter som blant annet edelgran, platanlønn og spredning av norsk gran der denne ikke forekommer naturlig er notert, sammen med eventuelle trusler mot de enkelte almebestandene.

2.3 Behandling av data og prosjektets produkter

I tråd med oppdragsgivers føringer i oppdragsbeskrivelsen, har vi prioritert flest ressurser til feltarbeid, noe som har gjort at tidsbruk på rapportering er nedprioritert.

Dokumentasjonen fra prosjektet ut over artsfunn består av denne rapporten, feltnotater, digitale fotografier (av landskap, lokaliteter, habitater og arter) og artsfunn. Alle artsdata fra prosjektet i 2025 inkludert rødlistearter, signalarter, sjeldne arter og taksonomisk problematiske arter/taxa, samt funn og nullfunn av safransnyltepute er koordinatfestet med GPS i felt (presisjon oftest 5-15 meter), og blir gjort tilgjengelige i Artskart (Artsdatabanken & GBIF Norge, 2026). For Biofokus sine funn skjer dette gjennom egen artsbase (BAB), og for Miljøfaglig Utredning AS sine gjennom Artsobservasjoner. For noen arter ble det samlet inn belegg, disse er eller vil bli oversendt offentlige herbarier ved Naturhistorisk Museum (i første rekke Trondheim). Rapporten fra oppdraget publiseres i Biofokus sin rapportserie på Biofokus sin hjemmeside. I rapporten er undersøkte lokaliteter sammenstilt på kart, og denne omfatter også korte beskrivelser av lokalitetene der safransnyltepute ble påvist. Videre omfatter den også informasjon om artens forekomst i Trøndelag, aktuelle trusler og en vurdering av hvorfor arten ikke ble påvist i enkelte lokaliteter. I tillegg inkluderer rapporten også en del bilder tatt i forbindelse med prosjektet.

Figur 2. Leting etter safransnyltepute involverer ofte ferdsel i bratt terreng. Til tross for at terrenget er bratt og til dels svært utilgjengelig, opplever en at almetrærne i betydelig grad beites av hjortevilt. Her fra Kringurda i Stjørdal. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

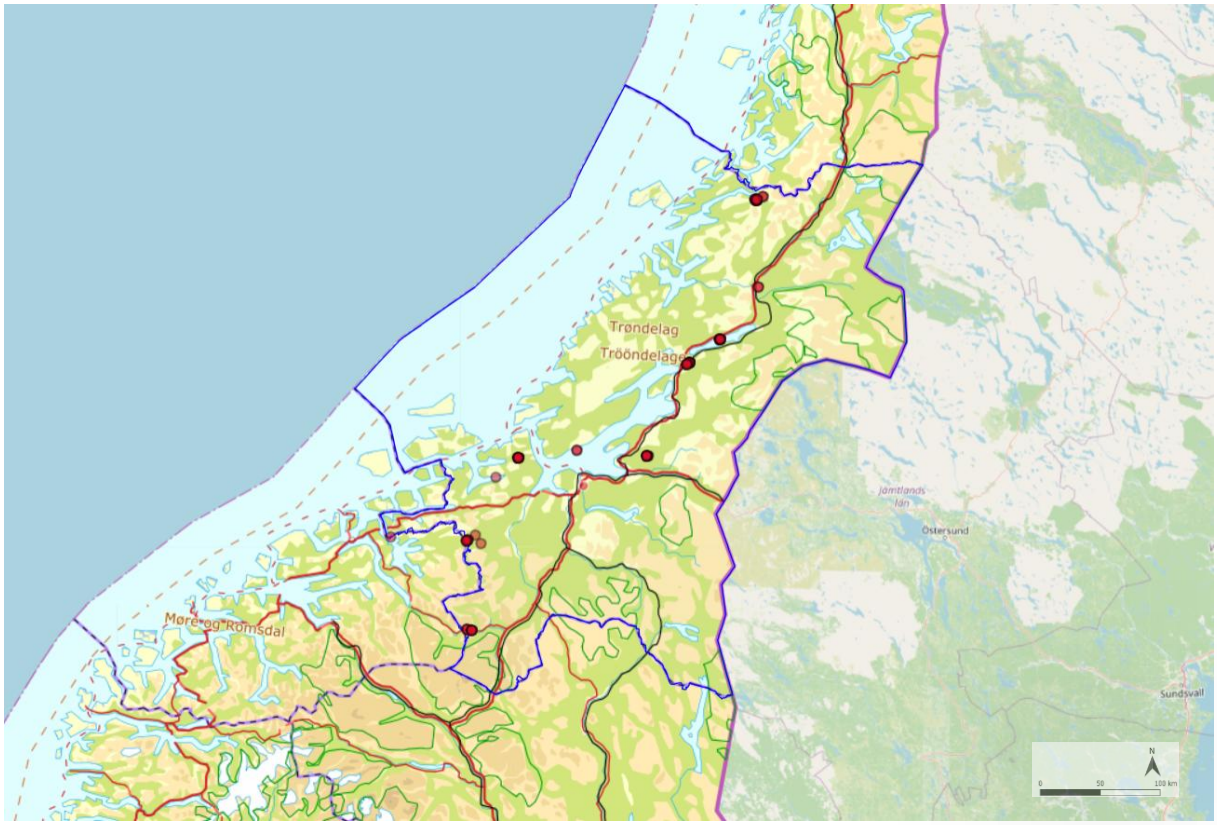
3 Resultater

Totalt ble 19 lokaliteter med registrert almeskog og/eller tidligere kjente forekomster av almekullsopp i Trøndelag undersøkt for arten, både målrettet og tilfeldig gjennom andre prosjekter. Av disse ble safransnyltepute påvist på fem lokaliteter i Trøndelag i 2025, alle i randsonen til kjente forekomster. De nye registreringene i 2025 ligger i Rindal, Stjørdal, Oppdal og Orkland kommuner.

Samlet sett var det registrert to lokaliteter med safransnyltepute i Trøndelag før prosjektet startet i 2022, og det er per 31.12. 2025 rundt 86 funn og 17 kjente lokaliteter. Dette avhengig av hvordan en lokalitet defineres. En kan imidlertid ikke helt utelukke upubliserte funn. Samtidig ligger det 59 poster markert som «ikke funnet» i Artskart (Artsdatabanken & GBIF Norge, 2026).

3.1 Undersøkte områder med påvist safransnyltepute

Først presenteres de områdene som har registrerte funn av safransnytepute i 2025 i kortform i Tabell 1, deretter med grundigere omtale av hvert enkelt område.

Figur 3. Påviste funn av safransnyltepute i Trøndelag per 02.03.2026 (Artsdatabanken & GBIF Norge, 2026). Ingen nye funn er gjort i 2026 så kartet er oppdatert.

Tabell 1. Oversikt over lokaliteter med påvist forekomst av safransnyltepute i prosjektet i 2025. Lokalitetene er sortert på kommune, og gir en grov vurdering av lokaliteten med tanke på safransnyltepute.

Kommune	Lokalitet	Vurdering
Rindal	Almberg	Område i kantsone til eng, med flere almetrær både i skogen og i engene. Kartlagt gjennom annet prosjekt, men funnet bidrar til å få bedre kunnskap om Almberglokaliteten, der det tidligere er gjort funn av arten noe lengre sørøst. Det gjenstår flere partier med alm rundt Almberg som ikke er undersøkt, og det er potensial for flere funn her.
Rindal	Svorkalia naturreservat	Edelløvskog i sør-østvendt li med alm voksende jevnt i lia. Flere er gamle styvingstrær og hule. En del død ved, spesielt liggende. To funn av safransnyltepute i Trøndelag-delen i reservatet. Kartlagt gjennom annet prosjekt, men dekker tilgjengelig areal i naturreservatet. Middels mulighet for flere funn i de bratteste områdene og sør for Svorka.
Oppdal	Nedre Sliper	Sørvendt bratt li ned mot elva Driva lengst vest i Oppdal. Sauebeitet blandingsskog med lauvtrær og furu som går over i edellauvskog med alm og hassel i mindre partier ned mot elva. Flere bratte partier som ikke er undersøkt. Flere funn av safransnyltepute i et område nær et par tidligere funn. Potensial for flere funn, men delvis utfordrende terreng å få oppsøkt - mye berghamrer.
Orkland	Herdalen	Langstrakt skogsli med alm flere steder, delvis innenfor Herdalen naturreservat. Flere bratte partier som ikke er undersøkt. Flere funn av safransnyltepute, i tillegg til ett funn utenfor reservatet i vest. Potensial for flere funn, men delvis utfordrende terreng å få oppsøkt.
Stjørdal	Bulandsdalen	Langstrakt skogsli øst av Ausetvantet med godt med alm. Potensial for flere funn av safransnyltepute basert på funn almekullsopp på flere trær, og at bare en liten del av området er undersøkt i 2025.

Rindal: Almberg

Figur 4. Undersøkt område rundt Almberg markert med rødt, og funn av safransnyltepute fra 2025 med rødt punkt.

Kartlagt gjennom annet prosjekt, men funnet bidrar til å få bedre kunnskap om Almberglokaliteten, der det tidligere er gjort funn av arten noe lengre sørøst. Det gjenstår flere lier rundt Almberg som ikke er undersøkt, og det er potensial for flere funn her. Lokaliteten er en eng med svakt intensivt hevdpreg i kulturlandskapet på Almberg, som veksler mellom mer intensivt driftet eng og semi-naturlig eng, med edelløvskog i lia nedenfor. Noen eldre almetrær vokser i enga, og det var her funnet av safransnyltepute ble gjort på eksponert trevirke på stammen. Kun ett fruktlegeme ble funnet. Andre rødlistede arter som ble funnet på treet er almekullsopp (NT), almelav (NT) og bleikdoggnål (NT). De gamle almetrærne i nærheten hadde også almekullsopp, men ikke spor av safransnyltepute. Skogen nedenfor enga ble ikke undersøkt ettersom kartleggingen ble gjort i sammenheng med skjøtselsplanarbeid på Almberg.

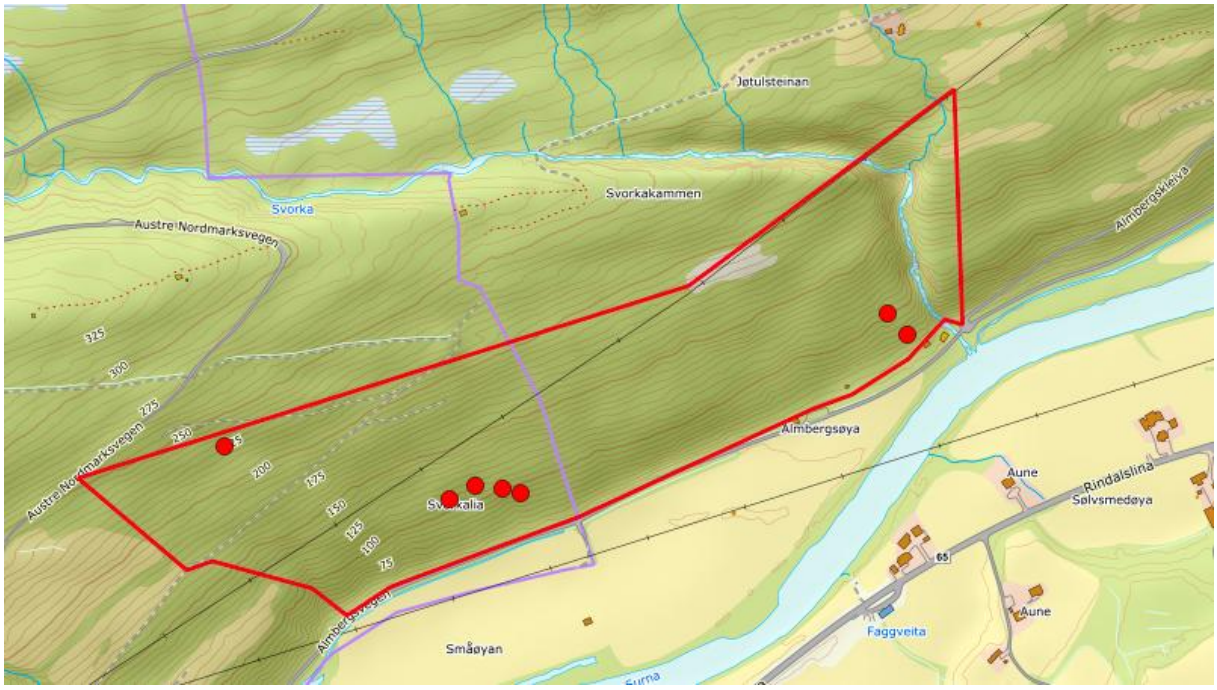

Figur 5 På Almberg ble safransnyltepute registrert på ett gammelt almetre som vokser i svakt intensivt drevet eng. Lokaliteten er en del av kulturlandskapet på Almberg, som veksler mellom semi-naturlig eng og mer intensivt driftet eng. Foto: Hanne Alise Bolstad-Heien.

Figur 6 Flere almetrær av lik alder vokser også i enga. Almekullsopp ble registrert her, men uten funn av safransnyltepute. Foto: Hanne Alise Bolstad-Heien.

Rindal: Svorkalia NR

Figur 7. Undersøkt område tilsvarer Svorkalia naturreservat, markert med rødt omriss, og funn av safransnyltepute fra 2025 med røde punkter. Deler krysser fylkesgrensen (lilla) og to av funnene er i Trøndelag.

Svorkalia naturreservat ligger i en sør-østvendt li, og består i all hovedsak av edelløvskog med et tett nedre tresjikt med hassel. Kartleggingen er gjort gjennom prosjektet Basiskartlegging av verneområder i Møre og Romsdal, hvor tilhørende rapport er utdypende (Bolstad-Heien m.fl 2026). Alm vokser jevnt i lia, og flere er gamle og hule. De nedre og bratteste delene av reservatet viser mest utviklede edelskogverdier, og det veksler mellom lågurtskog, høgstaudeskog og tørkeutsatt høgstaudeskog. De bratteste områdene er rasutsatt med løs stein og ustabilt underlag som forsvinner under føttene på en. I østre del renner elva Svorka ut i Surna like utenfor reservatet. Svorkalia ligger på grensa mellom Trøndelag og Møre og Romsdal fylke (lilla strek på kartet over), og deles mellom Rindal og Surnadal. Alle tilgjengelige områder av reservatet ble undersøkt, men kun resultater fra Trøndelag gjøres rede for her.

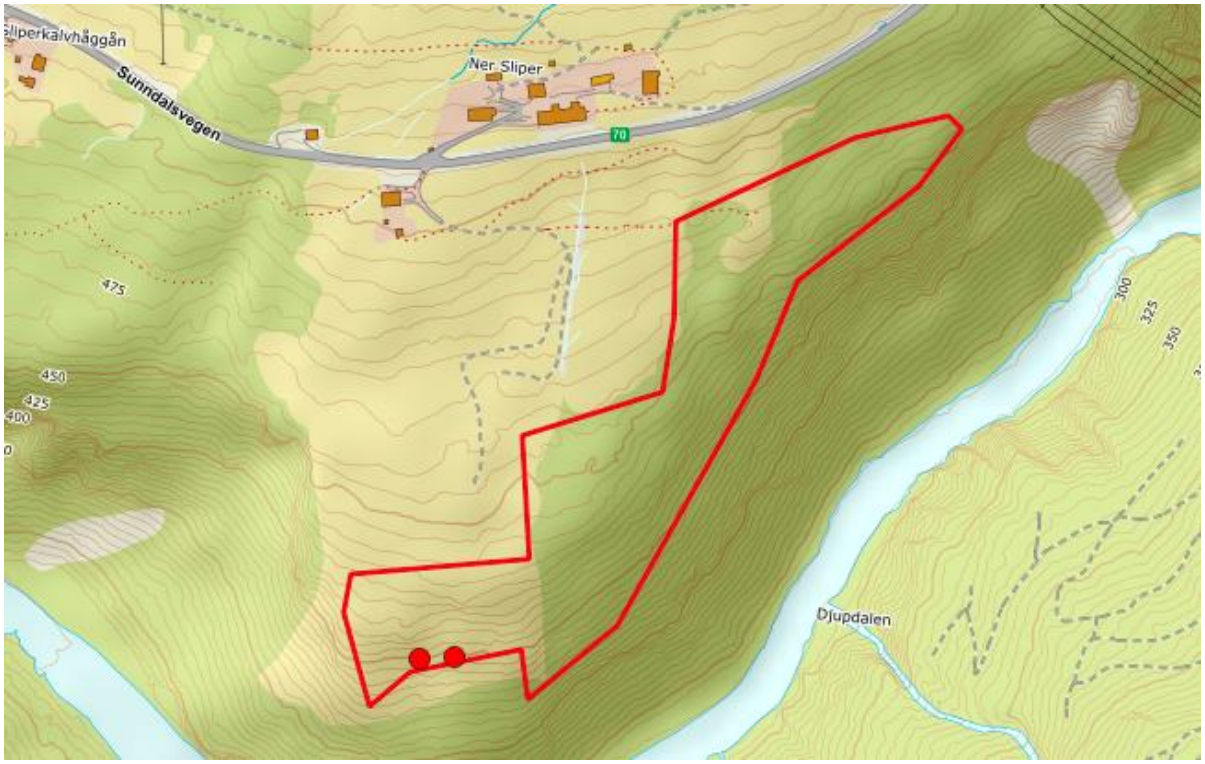
Alm vokser jevnt gjennom reservatet, og er stort sett store, grove og gamle. En del av almene er tidligere styvingstrær, og flere er hule. Det er jevnt med død ved, spesielt liggende dødved. Relativt lite død ved er av stor dimensjon, og kun deler av det er død ved fra alm. To funn av safransnyltepute ble registrert relativt nært hverandre i de bratte partiene nær Svorka. Begge funnene ble gjort på liggende død ved, en av mindre (rundt 9 cm diameter) og en av større dimensjon (> 23 cm diameter). Begge hadde flere fruktlegemer. Fruktlegemene på den største almegreina var det mange av og flere var av relativt stor størrelse. Flere andre rødlistearter ble funnet i reservatet, alle knyttet til grov alm: bleikdoggnål (NT), almelav (NT), almekullsopp (NT) og skrukkeøre (NT).

Potensialet for å finne safransnyltepute flere steder i Svorkalia er middels. Hele det tilgjengelige arealet i reservatet er undersøkt, men det er mange svært bratte partier hvor den kan finnes. Øst for hvor elva Svorka renner gjennom reservatet er ikke oppsøkt i felt, og her kan det eventuelt være flere.

Figur 8 Flere store fruktlegemer av safransnyltepute ble funnet i den bratte delen i nedre del av Svorkalia. Voksested var liggende død alm av større dimensjon enn hva som var vanlig å se i reservatet. Foto: Hanne Alise Bolstad-Heien

Oppdal: Nedre Sliper

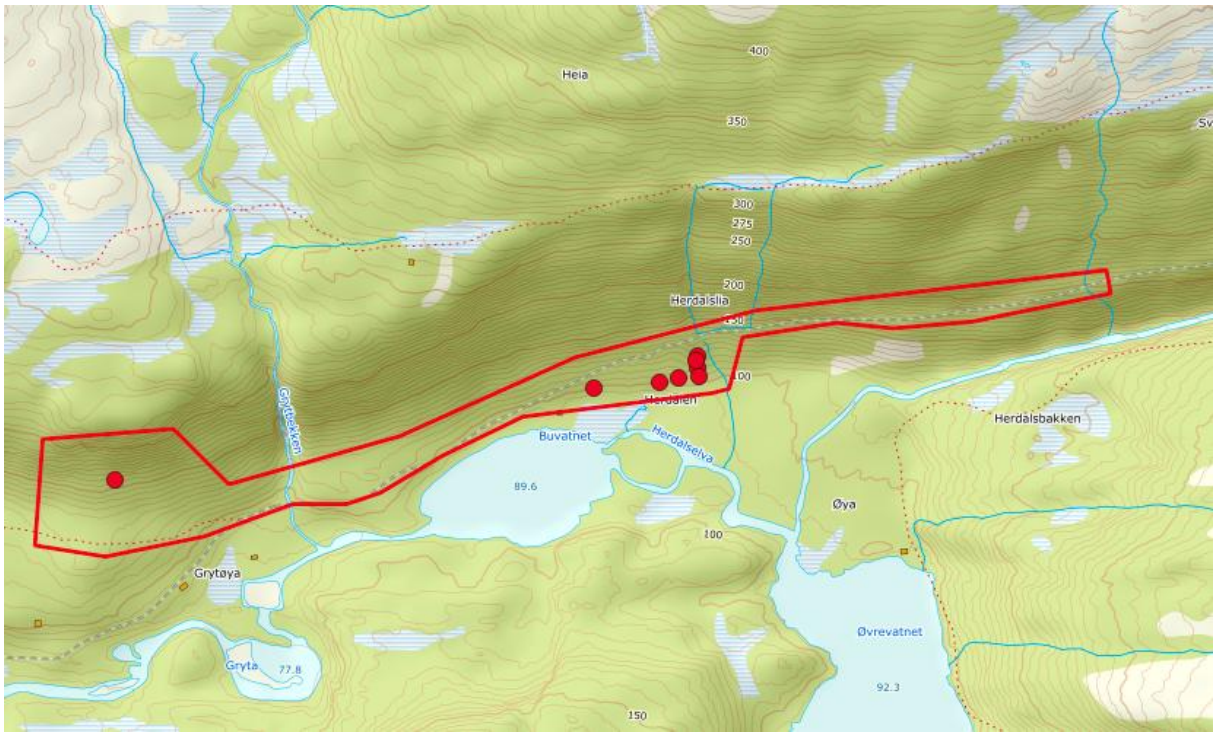
Figur 9 Undersøkt ved Nedre Sliper, markert med rødt omriss, og funn av safransnyltepute fra 2025 med røde punkter.

Beskrivelsen er hentet fra tilgrensende undersøkelsesområde i Langmo m. fl. (2023), og oppdatert. De er del av den samme lokaliteten. Lokaliteten ligger på solsida av Drivas elvekløft, nedenfor hovedveien ved Ner Sliper i Oppdal kommune. Safransnyltepute (EN) er sparsomt registrert på enkelte mindre almegreiner som ligger på bakken. Greinene ligger i nærheten av en gammel kjerrevei, og trolig er det funn på greiner fra flere trær. Nærmere forklart dreier det seg om to døde greiner liggende på bakken. Greinene er ca. 5-8 cm i diameter, og ligger relativt lite soleksponert til og ingen av dem var vasstrukne. Funnene ble gjort i overgang mellom høgstaudeskog (T4-18) og lågurtskog (T4-3). Foruten safransnyltepute (EN) er det av rødlistearter registrert alm (EN), almekullsopp (NT, også ganske sparsomt, men noe mer enn safransnyltepute) og i 2023 også smalfrøstjerne (NT), samt melrødspore (VU) i 2025. Lokaliteten er en del av det store elvejuvet til Driva, og er tidligere registrert i Naturbase som del av et stort avgrenset område med bekkekløft og bergvegg (Gaarder, 2008). Lokaliteten ble oppsøkt av John Bjarne Jordal. Det anses som sannsynlig at det finnes flere greiner med safransnyltepute i nærområdet. Dette er en kjent lokalitet for safransnyltepute, og så langt er dette det østligste funnet i Oppdal kommune, og samtidig det øverste funnet langs Driva fra Sunndal.

Figur 10 Safransnyltepute (EN) med safranfarget innside, på almekullsopp. Foto: John Bjarne Jordal

Orkland: Herdalen

Figur 11 Undersøkt område grovt markert med rødt og funn av safransnyltepute med røde punkt. Det meste er innenfor Herdalen naturreservat, men punktet lengst vest ligger utenfor.

Langstrakt li som delvis ligger i Herdalen naturreservat. Det er mest blandingsskog, med partier med mer alm. Mye av dette kan kalles for lågurtskog i veksling med høgstaudeskog, og det er stedvis åpen rasmark. I øvre del av rasmarkene står almetrærne bortover lia. Bare en mindre del av reservatet er undersøkt i 2025, og det ble fokusert på arealer som var relativt greie å komme seg til fra stien, og der en kunne se alm fra avstand. Noen områder var for bratte til å oppsøkes.

Det ble observert noen antatt styvingstrær av alm, men flesteparten virket ikke tidligere styvet. Det var synlig foryngelse av alm, og svært lite beiteskader fra hjortevilt. I lia er det noe død ved, men ikke spesielt mye. Det ble registrert safransnyltepute her i 2024 (Artsdatabanken 2025), og arten ble gjenfunnet og påvist flere steder i 2025. Det ble funnet sparsomt med safransnyltepute på døde greiner og læger på bakken, fra ca. 5 cm i diameter og oppover. Det ble også gjort funn på død grein på levende alm. Almekullsopp (NT) ble påvist flere steder enn safransnyltepute. Det vurderes som sannsynlig at det finnes flere forekomster av safransnyltepute i undersøkelsesområdet, samt både øst og vest for undersøkt areal. Andre arter som ble påvist i området var bleik kraterlav (VU), granbendellav (VU), hvithodenål (NT), gubbeskjegg (NT), ospenålepute (VU) og almevedflekk (NT).

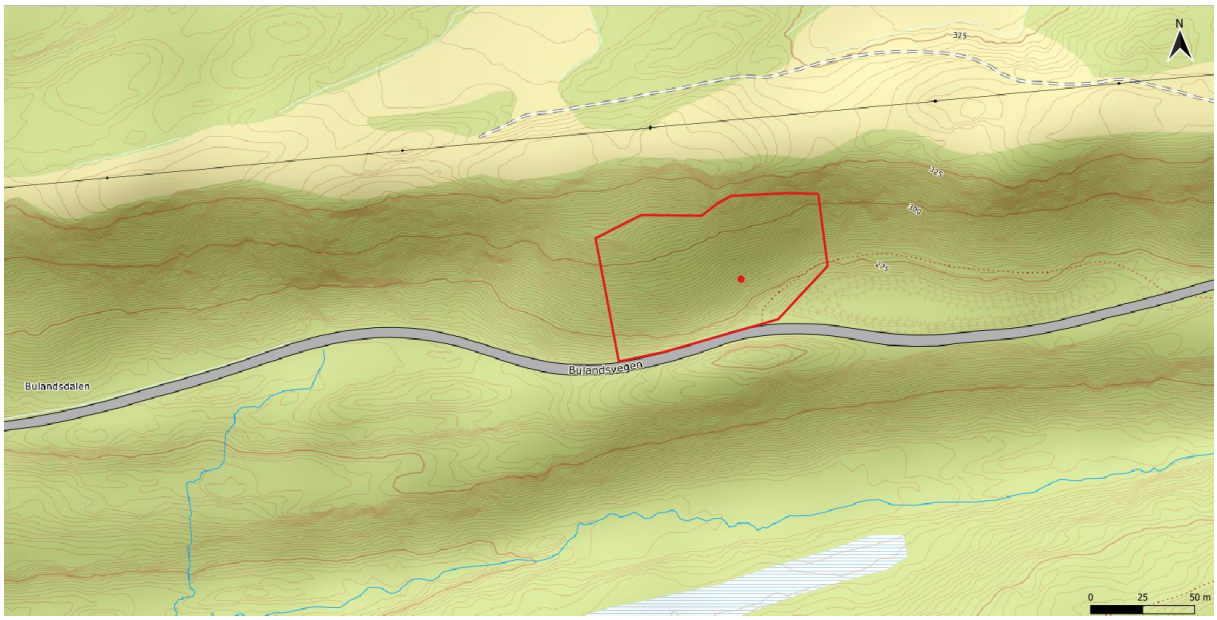

Figur 12 Solfrid H. L. Langmo og Sara M. G. Nyjordet undersøker en almelåg i Herdalen naturreservat. I dette området ble det påvist safransnyltepute. Her var det mye alm, men andelen varierte i reservatet. Foto: Mathilde N. Lorentzen

Figur 13 Almevedflekk (NT) og safransnyltepute (EN) fra Herdalen naturreservat. Foto: Mathilde N. Lorentzen

Stjørdal: Bulandsdalen

Figur 14. Undersøkt område markert med rødt og funn av safransnyltepute med rødt punkt.

Langstrakt li øst av Ausetvatnet med gammel blandingsskog med innslag av alm, gran og boreale lauvtrær. Bare en liten del er undersøkt i 2025, og denne domineres av grov, gran og eldre alm på høgstaudemark. Trealder avtar ned mot veien, mens øvre deler har naturskogspreg. Gammel blandingsskog med godt med dødved av ulike treslag i kombinasjon med rike naturtyper (lågurtskog/kalklågurtskog og høgstaudeskog) gir potensial for en lang rekke rødlistearter fra ulike artsgrupper, kanskje i særlig grad lav og mark- og vedboende sopp, men i noe grad også moser på rike berg. Området er også viktig for en lang rekke fuglearter inkludert gammelskogstolknytta arter.

Forekomst av almekullsopp (NT) på flere trær, både på læger og stående død ved. Safransnyltepute ble funnet bare ett sted, på ei grov nedramla almegrein. Greina hadde diameter på ca. 20 cm. Det ble registrert kun noen få fruktlegemer og spor etter noen flere som var falt av. Av andre rødlistearter kan nevnes klosterlav *Biatoridium monasteriense* (NT) og skorpefiltlav *Fuscopannaria ignobilis* (NT). Potensial for flere forekomster av safransnyltepute både lenger vest mot Ausetvatnet NR og mot øst, der samme skogtype fortsetter. Det undersøkte området var bratt og steinete og hadde god foryngelse av alm, inkludert ungskudd og unge trær uten eller med svært begrensa spor etter viltbeite.

Figur 15. Undersøkt område i Bulandsdalen med rik blandingsskog med naturskogspreg dominert av gran og alm. Godt med dødved og god foryngelse av alm. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 16. Almekullsopp og safransnyltepute (gjennomskåret med gult innhold) på funnstedet i Bulandsdalen. På bildet kan du ane store mengder almekullsopp. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

3.2 Undersøkte områder uten safransnyltepute i 2025

Av 19 undersøkte områdene i 2025 var flesteparten (14) uten påvist safransnyltepute. Dette til tross for at flere områder synes velegnet, med gode forekomster både av almekullsopp og dødved av alm. De undersøkte områdene uten funn ligge Inderøy, Indre Fosen, Orkland, Rindal, Stjørdal og Trondheim kommuner. Under er de ulike lokalitetene vurdert og vist i Tabell 2.

Tabell 2 Oversikt over lokaliteter der det ikke ble påvist safransnyltepute i prosjektet i 2025. Lokalitetene er sortert på kommune, deretter lokalitet, og gir en grov vurdering av lokaliteten med tanke på safransnyltepute.

Kommune	Lokalitet	Vurdering
Inderøy	Ørdalen	Liten lokalitet med alm med noen store gamle styva almetrær. Trolig gammel hagemark med styva alm. Under årets befaring ble bleik kraterlav (VU) påvist, dette er ny nordgrense for denne arten i Europa. Fra tidligere er klosterlav kjent (NT). Det er altså kontinuitetskrevende lav på lokaliteten. Det er likevel lite død ved av alm på lokaliteten, noe som gir lite potensiale for å påvise safransnyltepute. Almekullsopp (NT) er registrert her våren 2025.
Indre Fosen	Bjørgan	Rik blandingsskog med gran, boreale lauvtrær og naturlig almeinnslag. Stedvis godt med død ved også av alm. Funn av almekullsopp og almelav (begge NT) i tillegg til enkelte rødlistearter knyttet til gammel granskog. Potensial for safransnyltepute, men arten er ikke påvist, uten at en kan si noe om årsaken.
Indre Fosen	Ramsøylia	Østre deler har delvis tette almebestand med lite skogspreg (trolig tidligere mer lysåpne beiteområder) nært gårdsbruk. Vestre deler har mer skogspreg og varierende innslag av alm og hassel sammen med boreale lauvtrær og gran. Noe mer dødved her, samt innslag av en rekke krevende arter av karplanter slik som skogstarr. Funn av svært få almespesialister til tross for et mer variert dødvedbilde og mer variasjon i trærnes alder.
Indre Fosen	Vorvika	Området domineres av svært tette almebestand i bratt terreng med lite skogspreg (trolig tidligere mer lysåpne beiteområder) nært gårdsbruk. Noe dødved, for det meste kvister og greiner av alm. Funn av svært få almespesialister, sannsynligvis ut fra at skogen er såpass tett.
Indre Fosen	Vårvik	Området domineres av svært tette almebestand i bratt terreng med lite skogspreg (trolig tidligere mer lysåpne beiteområder) nært gårdsbruk. Noe dødved, for det meste kvister og greiner av alm. Funn av svært få almespesialister, sannsynligvis ut fra at skogen er såpass tett.
Indre Fosen	Lakklia	Småskala mosaikk med kalkgranskog og rik edelløvskog utforming gråor-almeskog på høgstaudemark. Delvis gammel, men lavvokst alm med mye mosedekke og godt stedvis godt utviklet lungeneversamfunn. Det meste av dødveden bestående av greiner

Kommune	Lokalitet	Vurdering
		på bakken. Almekullsopp ikke registrert. Funn av både praktdoggnål (VU) og kystdoggnål (NT) på alm i tillegg til enkelte rødlistearter knytet til gammel gran som gubbeskjegg og svartsonekjuke (begge NT). Vedalgekølle (NT) funnet på dødved i bekken. Generelt betydelig bedre kontinuitet i dødved av gran enn alm.
Orkland	Selstadhammaren	Mye lågurtskog med alm i overkant av rasmark. Spredte funn av almekullsopp, men ingen safransnylteputefunn. Lia er lang, og det er trolig alm videre både i øst og vest som også burde undersøkes. Almetrærne er av varierende størrelse, krokete og med en del sprekkebark på noen, men virker ikke tidligere styret. Det er ikke mye død ved, særlig ikke av almelæger. Mye av det døde virker å være greiner fra alm som har falt ned, eller fra andre treslag. Lite beiteskader ble observert, men det ble ikke sett foryngelse av betydning. Mange små skudd som kommer opp fra almetrærne. Bleik kraterlav (VU) og *Kirschsteininothelia atra* ble også registrert på alm.
Rindal	Løfta	Noen almetrær som står i kantsone mellom skog og dyrket mark. Kun sparsomt med almekullsopp, og ingen tegn til safransnyltepute. Ikke usannsynlig at den kan dukke opp i framtiden, ettersom den finnes ellers i kommunen. Det var både kystdoggnål (NT) og bleikdoggnål (NT) på almebark.
Rindal	Brandåa	Mindre bestander av alm forekommer spredt i boreal lauvskog. Enkelte eldre, men få gamle almetrær og lite dødved av alm. Almekullsopp (NT) finnes sparsomt, men det er ikke usannsynlig at safransnyltepute kan dukke opp, da den er registrert en rekke andre steder i kommunen.
Stjørdal	Hilberga	Store gamle almetrær mangler. Ingen kontinuitetskrevende lav ble påvist, noe som indikerer at lokaliteten har vært betydelig påvirket også i nyere tid. Lokaliteten har lite død ved, og antatt lite potensial for forekomst av safransnyltepute.
Stjørdal	Kringurda	Noe alm, for det meste yngre til halvgamle trær spredt mellom boreale lauvtrær eller i rene bestander. Oppover i liene økende innslag av gran med overgang til blandingsskog, til dels med naturskogspreg i de bratteste partiene. Til dels omfattende beiteskader fra hjortevilt og dermed en god del læger av yngre alm i tillegg til betydelige mengder døde greiner. Dårlig kontinuitet i dødved av alm. Funn av almekullsopp (NT) en rekke steder i tillegg til almevedflekk (NT) og en rekke arter knyttet til gammel gran og dødved av gran.

Kommune	Lokalitet	Vurdering
Stjørdal	Mæla	Kulturlandskap rundt gården Mæla med alm i en rekke bratte skrenter som beites av storfe. Vest i det undersøkte området bratte skrenter med skog og flompåvirka parti langs elv. Alm også her. Noe dødved av alm og funn av både almekullsopp (NT) og almevedflekk (NT) (begge sparsomt) i tillegg til flere andre rødlistearter knyttet til gammel skog og død ved. I de delene av området som beites er tråkkintensiteten sannsynligvis såpass høy at dødveden er lite egnet for safransnyltepute.
Trondheim	Apoteket naturreservat	Edelløvskog med mye alm, men ikke funnet almekullsopp. Begrenset med læger av alm. Vurderes samlet som lite egnet for safransnyltepute.
Trondheim	Bjørnaråsramlet	Øvre del av rasmark. Ikke funnet verken alm eller almekullsopp. Ikke egnet for safransnyltepute.
Trondheim	Heisjøen ø	To almetrær og to oppslag av alm på oversiden av rasmark. Noen døde almegreiner på bakken, men ingen almekullsopp. Dette gjør området lite egnet for safransnyltepute. Lite foryngelse sett. Almelav (NT) funnet på almebark. Vi forsøkte å gjenfinne almeoransjelav (EN) fra området, og fant noe som lignet på alm, men som ikke var samme art.
Trondheim	Leira NR	Høgstaudeskog i ravine ved Nidelva, blandingsskog med varierende innslag av alm, med alt fra grove, gamle trær til foryngelse. En del dødved, men for det meste små dimensjoner, og noe vanskelig å vite hva som er fra alm. Området hadde enkelte funn av almekullsopp fra tidligere. Det ble funnet flere kullsopper i 2025 som ble testet med KoH, men ingen hadde riktig fargereaksjon for almekullsopp. Tidligere registreringer kan være feilbestemmelser, eller det er snakk om en liten bestand og området er trolig lite egnet for safransnyltepute. *Rebentischia massalongoi* ble funnet på en grov alm, som tredje registrering fra Trøndelag.

Figur 17 Selstadhammaren hadde en del almetrær bortover lia i overkant av rasmark. Det er spredte forekomster av almekullsopp (NT) bortover lia, men ingen tegn til safransnyltepute. Lia er lang, og det er ikke undersøkt i hele. Foto: Mathilde N. Lorentzen

Figur 18 Almekullsopp har en karakteristisk lilla KOH-reaksjon. Her fra Løfta, Rindal, en lokalitet uten funn av safransnyltepute. Foto: Mathilde N. Lorentzen

Synergieffekter

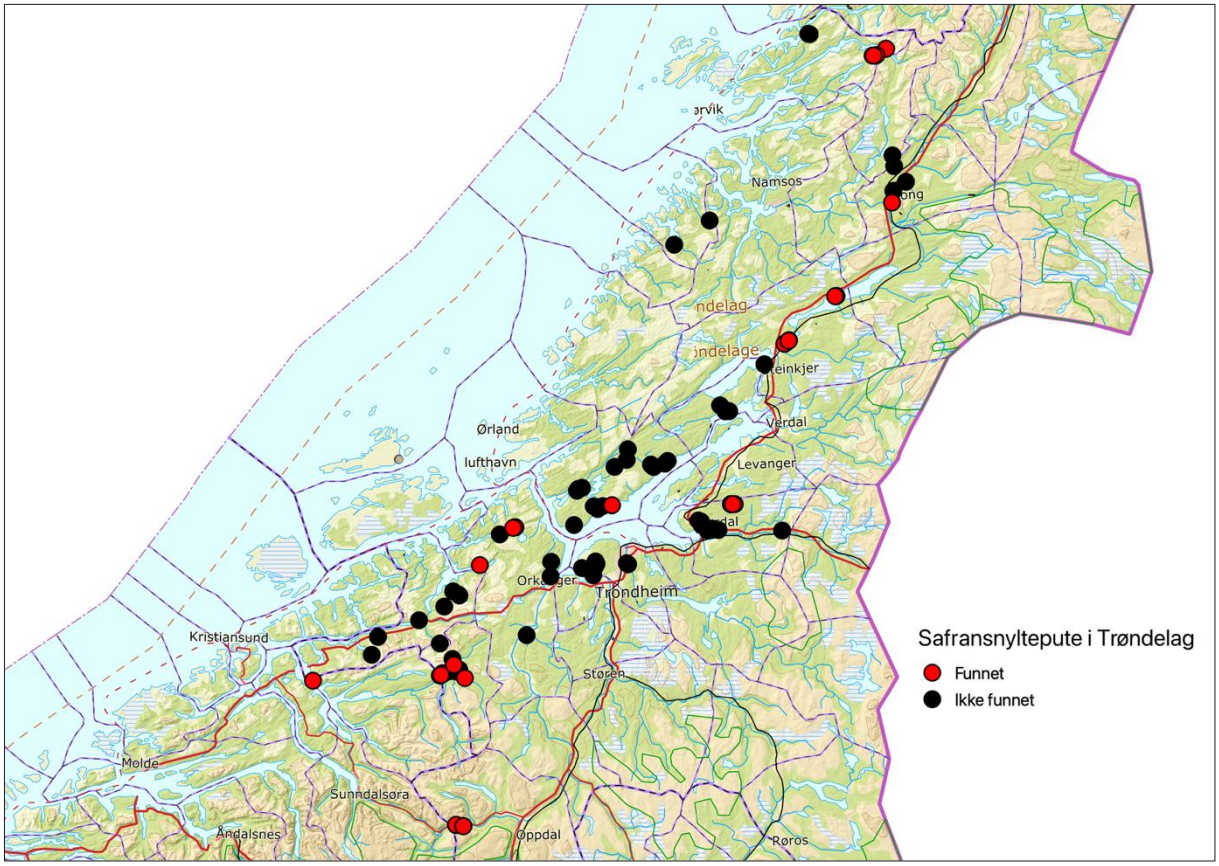
En positiv bieffekt av dette prosjektet er et økt fokus på rike edellauvskogsmiljøer i Trøndelag. I mange kartlegginger i løpet av de siste årene har det i begrenset grad vært fokusert på kartlegging av spesialiserte arter på alm. Gjennom dette prosjektet oppnår en registrering av en lang rekke lite kartlagte og rødlistede arter på alm. Eksempelvis kan det nevnes bleik kraterlav (VU), praktdoggnål (VU), klosterlav (NT), kystdoggnål (NT), almevedflekk (NT), bleikdoggnål (NT), almelav (NT), skrukkeøre (NT), *Rebentischia massalongoi* (tredje funn i Trøndelag) og hvithodenål (NT). I tillegg er det samlet inn flere kollekter av det som antas å være almebarkvorte (DD). Imidlertid er denne arten usikker, og alle beleggene er sendt til sekvensering. Resultatene fra sekvenseringen vil ikke foreligge før etter at denne rapporten er ferdigstilt.

Figur 19. Bleikdoggnål på alm. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

4 Diskusjon

4.1 Status for arten i Trøndelag

Figur 20 Gjennom de siste års safransnyltepute prosjekter er det gjort omfattende kartlegging av arten i Trøndelag. Kartet viser der det har blitt funnet safransnyltepute (rødt) og der den ikke har blitt funnet (svart). De svarte punktene tilsvarer der en har aktivt lagt inn funnet som «ikke funnet» i Artskart, og vil i all hovedsak vise til vårt kartleggingsarbeid gjennom disse prosjektene. Det er trolig flere områder der safransnyltepute er lett etter, uten funn, men som ikke er avmerket på kart.

Funnene i Trøndelag de siste årene bekrefter at arten finnes i skog med mye alm og død ved av alm. Samtidig er det gjerne mye almekullsopp i lokalitetene, en art som man antar må være tilstede for at safransnyltepute skal finnes. Det later også til at det er kontinuitet i forekomstene av almekullsopp der safransnyltepute er påvist, med både unge og eldre individer, inkludert slike som står igjen på stokkene mens veden rundt er erodert bort. Flertallet av de undersøkte lokalitetene innenfor prosjektene de siste fire årene, både de med og uten funn av safransnyltepute (EN), er registrert i Naturbase fra tidligere (Miljødirektoratet, 2026) fra tidligere, og de aller fleste er kartlagt etter DN-Håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning, 2007). Noen få er også kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024).

Safransnyltepute ble i Trøndelag i 2025 for det meste påvist på liggende død ved, men ett funn ble gjort på dødt parti på levende trær. Arten er gjennom prosjektet (2022-2025) påvist på både døde greiner så smale som rundt 5 cm i diameter, på grove læger og på stående gadd av flere dimensjoner. I enkelte lokaliteter er arten kun funnet på døde greiner på bakken. Ofte ligger denne dødveden litt opp fra

bakken, med litt luft mellom veden og bakken og ikke for eksponert. Arten er enda ikke påvist i Trøndelag på dødved som ligger direkte på eller delvis nede i jorda slik at den blir vasstrukken. På mange av gaddene der arten finnes, står den ikke på de mest eksponerte stedene, mens det later til at den kan finnes på gadd og læger i områder med relativt høy lokal luftfuktighet, slik det blant annet er i Bulandsdalen. Dette kommer blant annet til uttrykk gjennom godt utviklet lungeneversamfunn på trærne rundt. Det samme er også tilfelle i Holmdalen i Nærøysund. Likevel, på Almberg i Rindal, ble den funnet på dødt parti på levende alm som stod nokså åpent i kantsone i en sørvendt eng.

Figur 21. Gammel, fuktig skog i Holmdalen, med funn av safransnyltepute i lia opp til høyre i bildet og områder med fuktig granskog der fotografen står. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

De siste årene har vi sett at safransnyltepute dukker opp sporadisk i områder hvor forholdene er gunstige, og de fleste nyfunn er i deler av Trøndelag hvor den er påvist tidligere. I 2025 er arten påvist i to områder i Rindal, ett i Oppdal, det nevnte funnet i Herdalen i Orkland og ett funn i Stjørdal. Alle disse er gjort i nærheten av tidligere registrerte funn foruten det i Herdalen, hvor arten først ble oppdaget i 2024. Bestanden her ser imidlertid ut til å være solid basert på feltarbeid i 2025. Særlig i områder som fra tidligere er dokumentert med solide bestander slik som Steinkjer, Stjørdal, Nærøysund og Rindal bør også kunne huse flere forekomster, og her er det enda almeforekomster som ikke er undersøkt. Funnene i Herdalen i Orkland i 2025, tyder på at den også kan ha flere bestander rundt Lensvik. Foldafjorden og områdene rundt har en rekke almelier som ikke er undersøkt. Det kan se ut til at de fleste lokalitetene hvor arten opptrer rikelig i Trøndelag ligger et stykke inn fra kysten og i større fjordsystemer, slik som lokalitetene i Steinkjer (Trondheimsfjorden) og Nærøysund (Foldafjorden). Unntaket er funnet i Herdalen, som må anses å være kystnært. Samtidig finnes den ikke rikelig i mesteparten av Stjørdal, hvor en har flere egnete lokaliteter i bratte sørvendte lier. Andre områder hvor arten opptrer mer frekvent er deler av Rindal og Oppdal kommuner, hvor forekomstene henger sammen med større forekomster i Sunndal og Surnadal i Møre og Romsdal fylke. Samtidig er den som nevnt ikke påvist i Heim, til tross for at den så sent som i 2025 er påvist i Aure (Lorentzen et al., 2026). Bestanden også i Aure må sies å være marginal, og en rekke egnete lokaliteter her er undersøkt uten funn i 2025.

Andre steder dukker den opp mer tilfeldig, slik i vestre deler av Orkland (gamle Snillfjord kommune) og på Fosen, der mange lokaliteter er undersøkt uten funn. Funnet på Fosen i 2023 bidrar til å lukke et betydelig hull i utbredelseskartet for arten. Samtidig er bestandene både på Fosen og i gamle Snillfjord kommune marginale, og arten er ikke påvist i andre almebestand i nærheten til tross for omfattende søk. Også et stort antall almebestand i Heim kommune, nær funnet i gamle Snillfjord er undersøkt uten funn av arten. Den er heller ikke påvist i Trondheim kommune, etter flere års søk. Videre finnes betydelige arealer med alm langs nordsida av Trondheimsfjorden der det ikke er søkt etter arten tidligere. Påvisning av flere lokaliteter med safransnyltepute i disse områdene, samt langs østsida av Trondheimsfjorden vil dermed kunne bidra til å ytterligere fylle igjen et større hull i utbredelsen til arten i Midt-Norge.

Sett i lys av resultatene fra dette prosjektet er det sannsynlig at det finnes flere uoppdagede lokaliteter med safransnyltepute i Trøndelag. Et viktig resultat er at vi nå kan si at bestandene i Trøndelag er betydelige både i nasjonal og internasjonal sammenheng, og viktige for artens overlevelse totalt sett. Trøndelag kan per nå sies å være en av de tre viktigste fylkene for arten i Norge, og slik sett har et viktig ansvar i bevaring av safransnyltepute. Samtidig kan undersøkelsene de siste årene tyde på at arten opptrer sporadisk, i områder med de rette forholdene, men at den jevnt over er sjelden i mye av Trøndelag, og at vi derfor har et viktig ansvar for å ivareta lokaliteter med edellauvskog i områder som har vist seg egnet for arten. Det er også grunn til å påpeke at en de siste årene blitt mer oppmerksom på almekullsoppens forvekslingsarter, inkludert arter som morfologisk kan ligne almekullsopp. En har sett flere eksempler på feilbestemmelser av arten i Artskart, noe som kan være med på å forklare manglende funn av safransnyltepute på lokaliteter hvor det tilsynelatende er registrert almekullsopp. Eksempelvis ble det ikke gjenfunnet almekullsopp i Leira naturreservat. Det ble funnet forekomster med annen kullsopp som lignet, men som ikke hadde lilla KOH-reaksjon. Dette kan skyldes tidligere feilbestemmelser, eller at bestanden av almekullsopp er svært liten og ikke ble gjenfunnet i 2025.

Hvorfor safransnyltepute ikke er påvist i lokalitetene kan være vanskelig å avgjøre, særlig der det er gode forekomster av både almekullsopp og dødved av alm. I enkelte av de undersøkte lokalitetene slik som Selstadhammaren, Orkland, er det spredte funn av almekullsopp, men ingen safransnylteputefunn. Lia er lang, og kun deler ble undersøkt, slik at det kan være ønskelig å sjekke indre deler. Det er vanskelig å vite hva som gjør at safransnyltepute ikke ble påvist her, og grunnen kan være sammensatt. Området vurderes som egnet for safransnyltepute, med ligger litt mer eksponert enn andre lokaliteter i nærområdet, uten at en vet om det er en sammenheng. Arten er også påvist i samme kommune, slik at det ikke er usannsynlig at den kan etablere seg, eller allerede finnes uoppdaget i nærområdet.

For flere av de undersøkte områdene kan imidlertid mangel på egna substrat og små forekomster av almekullsopp være med å forklare manglende funn. Både i Brandåa i Rindal og Hesthølmælan i Stjørdal ser en at mye av dødveden av alm er av små dimensjoner, for det meste greiner som har knekt av stående almetrær, men uten at arten er påvist. Flere av lokalitetene hadde også sparsomt med både død ved og/eller ingen almekullsopp, slik som Løfta, Apoteket NR og Heisjøen ø. En har også flere steder sett at når veden ligger mer eller mindre begravd i den feite fuktige jorda, får den fort en særegen struktur og brytes forholdsvis raskt ned. Denne er trolig ikke særlig gunstig sammenlignet med tørrere dødved som ligger høyere over bakken og hvor både almekullsopp og safransnyltepute trolig lettere kan få fotfeste. Også lokaliteter med mye dødved av ung alm, men dårlig kontinuitet i alm og dødved, ser ut til å mangle almekullsopp.

Noe som er viktig å påpeke er at selv om et område vurderes som egnet for arten, kan det være aktuelle trusler som uten tiltak, vil være svært negativt for den fremtidige bestanden av alm og almetilknyttede arter som safransnyltepute. Hjorteviltet utgjør som tidligere nevnt og vist en stor trussel for alm menge steder i Trøndelag, og dermed også for almekullsopp, safransnyltepute og andre almetilknyttede arter.

Safransnyltepute er påvist langs det meste av kysten i Trøndelag, om enn spredt. Funnet i Nærøysund fra 2023 ligger i et område med flere registrerte lokaliteter av boreal regnskog i nærheten. Arten kan altså finnes i områder med høy årsnedbør og mange nedbørsdøgn gjennom året. Funnene ved Liaberga/Ausetvatnet i Stjørdal ligger relativt høyt over havet og inn i landet, men i områder med gunstige vekstforhold og sannsynligvis forholdsvis fuktig klima. I Oppdal vokser arten i tørrere klima, men også relativt høyt over havet. Dette indikerer at arten har en forholdsvis vid klimatisk toleranse i Trøndelag. Det kan likevel synes som arten har hovedutbredelse noe lenger inn i fjordene. Den påviste bestanden på Fosen er svært liten, men en kan ikke utelukke flere funn i området. Ytterligere undersøkelser i egna lokaliteter i Heim uten funn viser også at arten trolig er sjelden i denne delen av fylket, og en kan ikke utelukke at den er sjelden langs kysten i sørlige deler av Trøndelag. Arten har også få registreringer på Ytre Nordmøre, som klimatisk ligner mye på Heim og søndre deler av Fosen. De fleste eksisterende funnene av arten i Norge ligger langt inn i større fjordsystemer. En kan derfor ikke utelukke at det er klimaet (for eksempel kjøligere somre eller oseanisk klima) som bidrar til at arten er sjelden på Fosen og sørover langs kysten i Trøndelag. Det er lett flere steder i høyereliggende områder langs kysten hvor den ikke er påvist, mens den er påvist langt høyere over havet i mer kontinentale strøk. I Trøndelag er den i klart oseanisk seksjon ikke påvist over 175 moh., mens den i svakt oseanisk seksjon er den funnet opp til 375 moh. i Oppdal. I Trøndelag ligger funnene i klart oseanisk seksjon mellom ca. 60-175 moh., og for svakt oseanisk seksjon mellom 75-375 moh. Det kan derfor virke som arten langs kysten bare finnes i lavlandet, mens den i mer kontinentale strøk er registrert langt høyere over havet. Samtidig kan en heller ikke utelukke at enkeltforekomster er oversett, og uansett er grunnen for manglende funn trolig sammensatt. Dersom arten finnes innenfor de undersøkte områdene på Fosen er den sjelden. Noe av denne forklaringen kan også tenkes å ligge i nedbrytningshastigheten på dødved, som ofte blir høyere i mer oseanisk og fuktig klima. Arten er så langt ikke funnet i Trondheim kommune, og med bare ett område i Stjørdal (basert på Artskart) kan en også gå ut fra at den er sjelden her, noe som er mer overraskende med tanke på andre funn i store fjordsystemer i Norge.

4.2 Videre undersøkelser

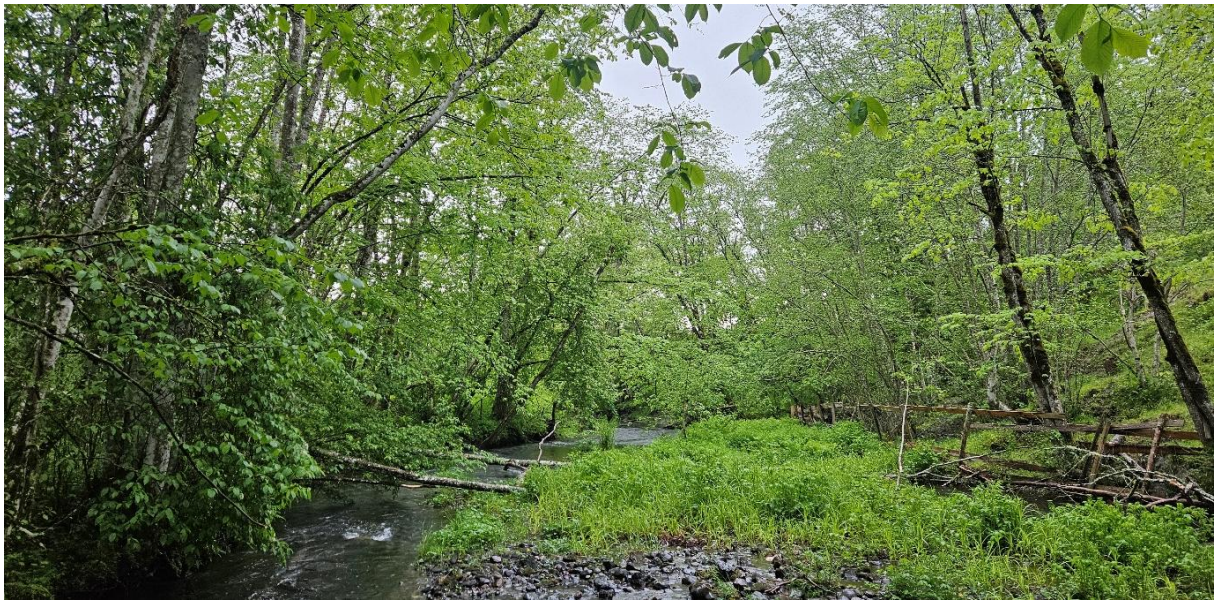
Nyfunn av arten også i 2025 viser at målrettede kartlegginger gir resultater, og at det fortsatt høyst sannsynlig finnes flere uoppdagete lokaliteter i fylket. Samtidig er det flere steder som huser passende habitategenskaper der arten ikke er påvist. Dette kan tyde på at arten er sjelden, og at mange områder med etablert bestand av almekullsopp ikke huser safransnyltepute. Dette gjelder kanskje i særlig grad ut mot kysten i fylket.

Kun et utvalg lokaliteter er inventert i 2025, storparten i sørlige deler av Trøndelag, både nær kysten og lenger inn i landet. Oppfølgende undersøkelser bør fokuseres rundt områder der det er gjort funn i 2022-2025, samt i nordlige deler av Trøndelag for å kunne dokumentere hvorvidt arten faktisk er sjelden på kysten og om det kan finnes flere solide bestander nordover i fylket. En bør i 2026 prioritere videre undersøkelser på Fosen og grundigere undersøkelser rundt eksisterende lokalitet i Nærøysund hvor en ny lokalitet, og nåværende nordgrense for arten i Norge er påvist i 2023. Økologisk sett henger også

disse lokalitetene sannsynligvis sammen med nærliggende og svært like områder i Nordland (Bindal kommune), hvor det kan være aktuelt å søke i egnede lokaliteter.

Det er videre planer om å undersøke et område i Sanddøldalen. Inn til denne er det langt å gå når elva ikke kan vades, og denne er derfor ikke prioritert til nå. Etter funnet på Grong er dette enda mer aktuelt med tanke på å se på østlig utbredelse for arten i fylket. Det er slik også aktuelt å undersøke flere lokaliteter bla. i kommunene rundt Trondheim og videre innover langs Trondheimsfjorden, samt i store dalfører som Stjørdal, Verdal og Snåsa, kanskje også mer isolerte almeforekomster enda lenger inn (eksempelvis Gudfjelløya i Tunnsjøen) for å se om den kan finnes på flere lokaliteter i disse områdene som ligger lenger inn i fjordsystemet rundt Trondheimsfjorden. Det er heller ikke gjort grundige undersøkelser av arten i Gauldalsføret og langs Gaulavassdraget, og med tanke på at den finnes på Oppdal, bør en vurdere å undersøke også enkelte områder i denne delen av Trøndelag. Her kan det være aktuelt å undersøke også almebestander uten påvist almekullsopp, da det gjennom andre prosjekter er gjort enkeltundersøkelser i områder hvor denne arten er registrert.

Med tanke på funnene i Herdalen og Breidvikkammen er det aktuelt å undersøke mer i Orkland kommune. Blant annet kan en vurdere målrettede søk i potensielle områder rundt Lensvik og videre innover forbi Selstadhammaren (deler undersøkt i 2025, men lia fortsetter innover). Samtidig later det til at både safransnyltepute og andre almespesialister i svært liten grad er fanget opp gjennom andre større kartlegginger i offentlig regi i Trøndelag de siste årene. De siste års storskala kartleggingsprosjekter i offentlig regi har høye krav til fremdrift, og begrensete ressurser til artskartlegging. Allerede i prosjektbeskrivelsene er det spesifisert hvor stor andel av prosjektet som er ment å gå til artskartlegging. Erfaringsmessig gjør dette at tidkrevende søk etter høyt spesialiserte arter og/eller kompliserte artsgrupper som er vanskelige å bestemme ofte nedprioriteres til fordel for arter som er enklere å bestemme og høyere fremdrift i kartleggingen. Det er derfor viktig at miljøer med et høyt antall spesialiserte arter, et stort antall rødlistearter og/eller miljøer som er utsatt for store trusler, vies særlig oppmerksomhet i videre kartlegging, og fortrinnsvis gjennom målrettede prosjekter for søk etter arter i slike miljøer.

Figur 22. Flomskogsmark med gråor-almeskog ved Mela (langs Gråelva) i Stjørdal kommune. Safransnyltepute ble ikke påvist, men lokaliteten er en av flere rundt Stjørdal sentrum der viltbeite ikke forringer almeskogen. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

5 Referanser

Artsdatabanken. (2021). *Norsk rødliste for arter 2021*. https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/

Artsdatabanken. (2023, august 11). *Fremmede arter i Norge—Med økologisk risiko 2023.* https://www.artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023

Artsdatabanken, & GBIF Norge. (2026). *Artskart—Internettportal for artssøk.* https://artskart.artsdatabanken.no/

Direktoratet for Naturforvaltning. (2007). *Kartlegging av naturtyper—Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. Utgave 2006 (oppdatert 2007)*. Direktoratet for Naturforvaltning. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf

GBIF. (2026). *Global Biodiversity Information Facility*. GBIF - Free and Open Access to Biodiversity Data. https://www.gbif.org/

Jordal, J. B., & History), T. von B. (Finnish M. of N. (2024). IUCN Red List of Threatened Species: Hypoxylon vogesiacum. *IUCN Red List of Threatened Species*. https://www.iucnredlist.org/en

Jordal, J. B., Mešić, A., Nordén, B., Denmark), T. L. (Department of B. H. M. of, Ivona Kautmanova (Slovak National Museum, B., Martyn Ainsworth (Royal Botanic Gardens, K., & IUCN SSC Mushroom, B. and P. S. G. (2021). IUCN Red List of Threatened Species: Chlorostroma vestlandicum. *IUCN Red List of Threatened Species*. https://www.iucnredlist.org/en

Langmo, S. H. L., Lorentzen, M. N., Jordal, J. B., & Gaarder, G. (2023). *Kartlegging og statusoppdatering av safransnyltepute i Trøndelag i 2023. Biofokus rapport 2023-123. Stiftelsen Biofokus. Oslo.*

Langmo, S. H. L., Lorentzen, M. N., Jordal, J. B., & Gaarder, G. (2025). *Kartlegging og statusoppdatering av safransnyltepute i Trøndelag i 2024. Biofokus rapport 2025-032. Stiftelsen Biofokus. Oslo.*

Lorentzen, M. N., Langmo, S. H. L., Jordal, J. B., Jensen, H. L., & Hofton, T. H. (2022). *Kartlegging og statusoppdatering av safransnyltepute i Trøndelag i 2022. Miljøfaglig Utredning rapport 2022-77 32 s., ISBN 978-82-345-0362-7.*

Lorentzen, M. N., Langmo, S. H. L., Vatne, S., Bolstad-Heien, H. A., Jordal, J. B., & Gaarder, G. (2026). *Safransnyltepute i Møre og Romsdal 2025. Miljøfaglig Utredning rapport 2026-41, 38 s. ISBN 978-82-345-0875-2.*

Miljødirektoratet. (2020). *Trua natur 2020. Oversendelse til Klima- og miljødepartementet. Miljødirektoratet.* https://www.miljodirektoratet.no/sharepoint/downloaditem?id=01FM3LD2VFG7BZSDUHNRCJ6WSDKWUPVPJZ

Miljødirektoratet. (2024). *Kartleggingsinstruks. Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2. Miljødirektoratet veileder* (M-2209 Versjon 09.04.2024; s. 411). https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2022/januar/kartleggingsinstruks-kartlegging-av-terrestriske-naturtyper-etter-nin/

Miljødirektoratet. (2026). *Naturbase*. https://geocortex02.miljodirektoratet.no/vertigisstudio/web/?app=a3a09afee5c24c459c53a9a9ff0915f1

Nordén, B., Læssøe, T., & Jordal, J. B. (2014). Chlorostroma vestlandicum sp. Nov., a host-specific mycoparasite on Hypoxylon vogesi-acum from Western Norway. *Karstenia*, *54*, 9–13.

Popov, E. S., Kalinina, L. B., & Palomozhnykh, E. A. (2021). Chlorostroma vestlandicum (Xylariales): First records of the rare ascomycete in Russia. *Turczaninowia 24, 2: 93–98. DOI: 10.14258/turczaninowia.24.2.11 http://turczaninowia.asu.ru*.

Biofokus

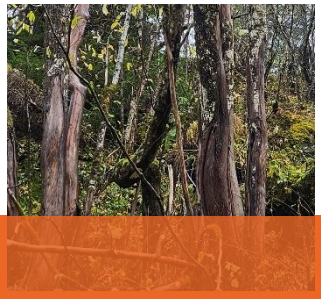
– for et godt kunnskapsgrunnlag

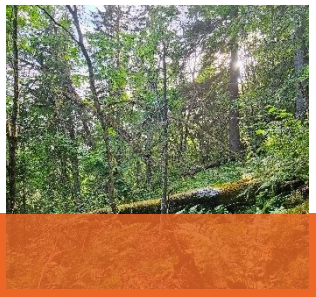
Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2026–031
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-623-8

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no

Biofokus